

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Scipio Claromontius De Ratione Status

Chiaramonti, Scipione

[S.l.], 1679

Utrum finis legum jam expositus sit absolutè justus, & semper talis, & demonstratur, dari finem naturalem, & supranaturalem. VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10064

*Utrum finis legum iam expositus sit absolute
iustus, & semper talis: & demonstratur dari finem natu-
ralem, & supernaturalem.*

CAPUT VI.

Est itaque secundum bonos politicos, veramque politicam, optimus & verus finis legum, felicitas civium, omnium & singulorum: quam felicitatem ostendimus illam esse, quæ viribus naturæ rectè excultæ acquiri potest. Nihilominus inquirendum est, utrum hic finis apud Politicos optimus, absolute iustus sit, eo pacto, ut omne, quod per ejusmodi finem agitur, semper iustum sit. Audiamus verba ipsius (1. politic. cap. 6.) *Quemadmodum enim Medicorum ars curandi egrotos in infinitum est, & singula artes sui finis in infinitum: quam maxime enim possunt, illud efficere volunt: eorum vero, quæ referuntur ad finem, non in infinitum: finis enim extremum est omnibus.* Quorum verborum hic est sensus, quod quilibet finem suæ artis adipisci, quantum potest, studet: & ita vocem in infinitum ibidem ipse Aristoteles exponit, cum dicit, quam maxime enim possunt, illum efficere volunt: sed res directæ ad illum finem expetuntur tantum, quantum conducunt ad illum obtinendum. Exempli gratia: Medicus sanitatem introducere vult, quam maxime potest: at dosin Rhabarbari non præscribit, quantum sumi potest, sed tot solum scrupulos, quot ad ægrum curandum requiruntur. Quare secundum hanc doctrinam finis verus civitatis, qui est utile publicum, & felicitas jam exposita, expetenda est sine termino, adeoque absolute & semper. Sed ut veritatem cognoscamus, perpendendum est, quod finis noster alius sit naturalis, alius supernaturalis: ut optime distinguit D. Thomas, summus Theologus nec minus Philosophus in Summa. (1. 2. q. 109. artic. 5. ad 5.) Naturalis est, quem hætenus exposuimus. Supernaturalis est, quo beati fruuntur in cœlesti patria. Jam cum in hac ipsa civili vita versus portum æternæ beatitudinis navigemus, neque aliud sit nisi certamen hæc vita nostra, quo supremum hoc præmium acquirimus: necessum est, ut institutio civilis ad illum finem supernaturalem

naturalem, tanquam ad ultimum & supremum dirigatur. Et hæc est differentia inter gentilem, & Christianam politicam: nam cum illa alium nesciat finem, quam naturalem, ad quem virtute morali, & contemplativa pertingere licet, finis politicus ultimum & supremum illius constituit finem: cum Christiana, quæ agnoscit supernaturalem felicitatem, ad quam consequendam non sufficiunt habitus, viribus ac dotibus naturalibus acquisiti, sed opus est principio supernaturali, quod gratia est, quæ cum charitate est, virtute Theologica & supernaturali: tum media quoque ad illum ducentia, supernaturalia sunt, veluti Sanctissima Sacramenta. Quare, præter ministerium civile aliud eminentius agnoscimus, quod spirituale est, & a sacerdotibus exercetur, quorum summus Sacerdos & Pontifex Christus est ipse, & in hisce terris vicarius ejusdem Pontifex Romanus. Et eam ob causam, ut apud gentiles civilis principatus potior erat sacerdotili, ita apud nos Christianos summus Pontifex major est omnibus civilibus potestatibus, sive respubl. a pluribus, sive ab uno regatur, & hic vel Regia, vel Imperiali auctoritate se efferat. Doctrina D. Thomæ meretur legi, quæ est in prudentissimo, & eruditissimo opere de regimine Principum. Afferro verba ipsa, in quibus quoque causa continetur, quare apud Hebræos Rex erat super sacerdotem.

Hujus ergo, inquit, (lib. 1. c. 14.) regni Christi ministerium, ut a terrenis essent spiritualia distincta, non terrenis Regibus, sed Sacerdotibus est commissum, & præcipue summo Sacerdoti successori Petri, Christi Vicario Romano Pontifici, cui omnes Reges populi Christiani oportet esse subditos, sicut ipsi Domino nostro JESU CHRISTO. Sic enim ei, ad quem pertinet cura ultimi finis, subdi debent illi, ad quos pertinet cura antecedentium finium, & ejus imperio dirigi. Quia igitur sacerdotium gentilium, & totus divinum cultus, erat propter temporalia bona conquirenda, quæ omnia ordinantur ad multitudinis bonum commune, cujus Regi cura incumbit; convenienter sacerdotes gentilium Regibus subdebantur. Sed quia & in veteri lege promittebantur bona terrena, non a demonibus, sed a DEO vero religioso populo exhibenda: inde & in lege veteri sacerdotes Regibus leguntur fuisse subiecti. Sed in nova lege sacerdotium est altius, per quod homines traducuntur ad bona cælestia. Hæc D. Thomas. Sed relicta modo potestate Pontificia, quæ omni sua, quæ est eminentia, non directa est ad

infringendam potestatem secularem: cum gratia naturam non destruat: sed potius ad corroborandam, perducens illam ad fontem omnis Jurisdictionis, qui est Rex immortalis, cujus gratia Reges mortales imperant. Itaque accedentes ad determinandam propositam dubitationem, respondemus, quod si finis politicus, & summum bonum humanum, in nonnullis æternæ felicitati repugnet, quod accidit, si erit contra divinam legem, illum in ejusmodi casu pro fine sibi constituere, non justum, sed injustum est. Et ratio est, quod finis est mensura rerum ad se directarum: at vero ultimus finis, & supremus cœlestis est felicitas, quare illa mensura est bonitatis, ac malitiæ omnium actionum humanarum, quæcunque etiam illæ sint, & cujus generis: hoc est illæ, quæ ad finem perducunt, bonæ sunt, quæ vero ab eodem deviant, prævæ. Explico conclusionem, & exemplo declaro. Antiochus Imperium Judææ adeptus credidit, diversitatem religionis Hebræorum posse dissensionis inter illos, & cæteros subditos suos esse causam: & ideo ob concordiam, & unionem sui imperii expedire, unam solam coli religionem: sicque Judæos prohibuit observare legem Mosaicam, ac divinam. Hanc Antiochi voluntatem ipsa Sacra Scriptura confirmat: *Scriptum est Rex Antiochus omni regno suo, ut esset omnis populus unus, & relinqueret unusquisque legem suam.* Jam finis Politicus per se bonus, videlicet concordia & eadem religio subditorum, contrarius erat fini supernaturali, & idcirco pravus. Quare quoque Mathias Zelo ardens se illi opposuit, occiditque Hebræum violatorem legis divinæ, ac regium ministrum, qui imperabat, volebatque transgressionem. Et eapropter in S. Scriptura laudatur, ac ipsius Phineas æquatur Zelo: & *Zelatus est legem, sicut fecit Phineas Zamri filius Salomi.* Exemplo sunt tot edicta legesque Imperatorum Romanorum, cultum Christianæ religionis prohibentes, quæ ideo non observandæ erant, neque observabantur a sanctissimis Martyribus, alias observantissimis sanctionum publicarum, superiorum ac Principum, etiam difficilium secundum D. Petri præceptum. Constitutum itaque sit, quod sibi ponere pro fine absolute ultimo & supremo communem utilitatem publicam civitatis, non sit justum. Nam finis absolute supremus est felicitas æterna, ad quam etiam collineare debet Rex princepsque politicus, ut D. Thomas pariter tradit opere citato de regimine principum, cum inquit: *Quia igitur vita, qua in presenti bene vivimus, finis est beatitudo cœlestis, ad Regis officium*

ficiū pertinet, earatione vitam multitudinis bonam procurare, secundum quam congruit ad cælestem beatitudinem consequendam: ut scilicet ea præcipiat, quæ ad cælestem beatitudinem ducunt, & eorum contraria, secundum quod fuerit possibile, interdicat. Est nihilominus bonum Politicum, siue a Politicis solo naturali lumine cognitū, finis ultimus connaturalis, propter ea quæ diximus. Ex quibus deduci potest hæc Practica conclusio: quod finis a Politicis perspectus semper iustus est, dummodo supernaturali non repugnet. In cuius conclusionis expositione persistam aliquantisper, ita ut ex ea sequens caput de Religione deducam.

Non esse admittendam ob utilitatem politicam ullam veræ religionis corruptionem: at casum incidere, cum prava jam introducta perferenda est.

CAPUT VII.

Quoniam itaque talis est assertio de ultimo politico fine, quod semper sit rectus, dummodo supernaturali non repugnet: perspicuum est, ob nullam politicam utilitatem permittendum esse, ut ulla introducatur corruptela veræ religionis, quæ est Catholica Apostolica Romana. Absque illa enim nemo potest salvari. Quod non animadvertunt principes illi, Europæque principatus, qui veræ ac prisæ religioni, privatæ utilitatis gratia, se sub duxerunt, aut propter Jurisdictionem, quod crederent ea ecclesiastica obscurari, aut aviditate bonorum sacerdotalium, quibus locupletiores se futuros putabant, aut ut illo prætextu legitimi principis se subtraherent imperio. Sed sane permutatio Glau-
ci est, aurea pro ferreis. Hucque pertinet Joan. Casæ quærela.

—— sortem male seligit equam,
Culmine qui cæli misso sibi sumit abyssum.

Sub introductione comprehendo restitutionem falsæ religionis, aut partis alicujus sublatoꝝ jam antea rituum illius. Valentinianus Imperator laudabiliter Symmacho denegavit restitutionem Aræ Victoræ in